

عنوان مقاله:

بن مایه های قرآنی مضامین روایی قناعت

محل انتشار:

پژوهشنامه تاویلات قرآنی، دوره 4، شماره 7 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

الهه شاه پسند - دانشیار دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، دانشکده علوم قرآنی مشهد

سمانه احمدپور دهقان - فارغ التحصیل کارشناسی ارشد تفسیر قرآن مجید، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، دانشکده علوم قرآنی مشهد

خلاصه مقاله:

مفهوم اخلاقی قناعت با همین کلیدواژه برگرفته از روایات است. این ماده تنها در دو آیه آمده که آن هم ارتباط چندانی با جنبه اخلاقی قناعت ندارد. لذا این مفهوم را نمی توان با کلید واژه قناعت در آیات قرآن کریم یافت. بر این اساس ضروری است که بن مایه های قرآنی مفاهیم موجود در این روایات استخراج شود؛ چرا که به اقتضای بسیاری از آیات و روایات، قرآن و سنت ارتباطی ناگسستنی دارند و آنچه در سنت آمده، ریشه در قرآن کریم دارد. حال اگر نتوان آن را در ظاهر آیه یافت، اما در تفسیر یا تاویل آیه می توان یافت. این مقاله بعد از پی جویی مضامین روایی قناعت از متن آیات قرآن کریم، به این نتیجه رسیده است که در آیات قرآن کریم، همچون اخبار، می توان شاهد عوامل و آثار متعددی برای قناعت بود. از جمله مهم ترین عوامل می توان به تقوا، فراوانی یاد مرگ، شناخت حکمت خداوند، یقین به روزی خداوند، دعا و توجه به افراد پایین دست اشاره کرد. آثار زیادی نیز بر قناعت مترتب می شود که از مهم ترین آنها رضایت از زندگی، دفع طمع، حرص و زیاده خواهی و احساس بی نیازی و غنی است. در این موارد، بافت آیه، سیاق آیات، تفسیر و یا تاویل آیه به ارتباط آن با مفهوم قناعت رهنمون شده است. گاه نیز ظاهر آیه ارتباط آشکاری با قناعت ندارد، اما یک اصل کلی را مطرح کرده که با تاویل به مصادیق، با قناعت ارتباط یافته است.

کلمات کلیدی:

آثار و عوامل، تفسیر و تاویل، آیات و روایات، حرص و طمع، غنی و رضایت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1451083>

